

Procesvoorstel Inclusiebeleid gemeente Tynaarlo 2023

Inclusie is de verantwoordelijkheid van ons allemaal



Inhoudsopgave

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.1.1 Adviesraad sociaal domein.....	3
1.2. Doel	3
2. Proces/grondslagen.....	4
2.1. Uitgangspunten	4
2.2. Gemeentelijke organisatie	4
2.3. Afstemming met andere adviesorganen.....	5
2.3.1. Voorbeelden andere gemeenten.....	5
3. Visievorming, beleidsvorming en planning	5
3.1. Fases	5
3.2. Tijdlijn	5
3.3 Concept visie	5
4. Voorbereiden en richten	6
4.1 Fase 2: Visievorming.....	6
4.2. Fase 3: beleidsvorming.....	6
4.3. Fase 4: beleidsuitvoering	6
4.4. Fase 5: beleidsevaluatie en mogelijkheden 0-meting en monitoring.....	7
5. Achtergrondinformatie	7

1. Inleiding

In dit procesvoorstel zetten wij uiteen hoe wij in 2023 tot een gedragen visie op inclusie en bijbehorend beleid gaan komen.

In 2016 is het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking in werking getreden. In dit verdrag is de verplichting opgenomen om ons, als overheid, in te zetten voor een inclusieve samenleving. Hierop vooruitlopend is in 2014 door GroenLinks, PvdA, D66 en CU een initiatiefvoorstel ingediend tot oprichting van een VN-panel.

Het VN-panel draagt bij aan de uitvoering van de visienotitie 'Op weg naar een inclusief Tynaarlo', dat op 27 november 2018 is vastgesteld in de gemeenteraad. Het VN-panel staat onafhankelijk van de gemeente en is geen gemeentelijke adviesgroep.

2014: initiatiefvoorstel GL, PvdA, D66 en CU tot oprichting VN-panel

2016: ratificatie VN-verdrag

2018: vaststelling visienotitie 'Op weg naar een inclusief Tynaarlo'*

2021: Rekenkameronderzoek Inclusiebeleid gemeente Tynaarlo

2022: Start proces inclusiebeleid

2023: Implementatie inclusiebeleid

1.1 Aanleiding

In 2022 is het rekenkamerrapport 'Onderzoek uitvoering inclusiebeleid' opgeleverd. In dit rapport zijn enkele conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

De centrale onderzoeksvraag die de Rekenkamercommissie gehanteerd heeft luidt als volgt:

Hoe geeft de gemeente Tynaarlo vorm en inhoud aan de verplichting om in het sociaal en fysieke domein invulling te geven aan het VN-verdrag Handicap en in hoeverre is de feitelijke uitvoering hiervan doeltreffend, doelmatig en rechtmatig?

De Rekenkamercommissie concludeert het volgende:

Conclusie 1: Er zijn geen concrete doelstellingen vastgelegd ten aanzien van inclusie

Conclusie 2: Er ontbreekt zicht op de voortgang van inclusie

Conclusie 3: Het vergroten van de toegankelijkheid is hoofdzakelijk een individuele aangelegenheid

Conclusie 4: De organisatie van ervaringsdeskundigheid resulteert in een gebrek aan slagkracht

Conclusie 5: De inrichting van het sociaal domein belemmert de inclusiviteit

Daar komen de volgende aanbevelingen uit naar voren:

Aanbeveling 1: Stel concrete doelstellingen vast en werk deze uit in werkafspraken en protocollen

Aanbeveling 2: Leg in het beoogde monitoringsplan ook inclusie-indicatoren vast

Aanbeveling 3: Breng ervaringsdeskundigheid (weer) in de positie dat zij mee kan denken over beleid en uitvoering met betrekking tot relevante thema's

Bij de behandeling van dit rapport in de gemeenteraad van d.d. 21 juni 2022 is amendement Gerritsen 2022.6 uitgebracht. Middels dit amendement heeft het college de volgende opdracht gekregen:

- *Kennis te nemen van het rekenkameronderzoek 'uitvoering Inclusiebeleid';*
- *concrete doelstellingen voor het inclusiebeleid vast te stellen en deze uit te werken in werkafspraken en protocollen;*
- *om inclusie-indicatoren vast te leggen in het beoogde monitoringsplan van het sociale domein;*
- *Het college opdracht te geven om ervaringsdeskundigheid (weer) in de positie te brengen om mee te denken over beleid en uitvoering met betrekking tot relevante thema's.*
- *Bij de bovengenoemde punten 2 t/m 4 het college opdracht te geven om de Adviesraad Sociaal Domein om advies te vragen.*

Daarnaast is vanuit de raad aan het college meegegeven om in de toekomst een bredere definitie te hanteren van het begrip Inclusie. Met hierbij onder andere aandacht voor de LHBTIQ+ community.

1.1.1 Adviesraad sociaal domein

In 2022 is de adviesraad sociaal domein gemeente Tynaarlo opgericht. Vanwege de toenemende rol die inclusie, vooral binnen het sociaal domein speelt, is het voorstel om ook dit beleidsveld onder te brengen bij de adviesraad sociaal domein. In principe is inclusie al ingebed in de Participatiewet (het uitgangspunt is om ook mensen met een arbeidsbeperking aan passende arbeid te helpen), de Wmo (bieden van maatwerk) en de Jeugdwet/gebied van Jeugd (oa passend onderwijs). Maar om dit onderwerp de aandacht te geven die het (nu nog) nodig heeft is het voorstel om het beleidsveld inclusie nog apart te benoemen. De adviesraad sociaal domein speelt dan ook een nadrukkelijke rol in het proces om te komen tot inclusiebeleid.

Met de adviesraad is reeds enkele keren gesproken over (het vormgeven van) het inclusiebeleid.

1.2. Doel

Het doel van dit procesvoorstel is om te komen tot een helder en gedragen stappenplan ter voorbereiding van het ontwikkelen en vaststellen van inclusiebeleid.

2. Proces/grondslagen

2.1. Uitgangspunten

Om tot een gedegen inclusiebeleid te komen moet rekening gehouden worden met de volgende (vaststaande) kaders:

- Te werken aan bewustwording en het organiseren van (meer) begrip in de samenleving.
- Het verkiezingsproces, mede door een wijziging per 1 januari 2019 in de Kieswet, voor iedereen fysiek toegankelijk te maken.
- De fysieke leefomgeving, gebouwen, openbare ruimte, vervoer, dienstverlening, informatie, en communicatie voor iedereen toegankelijk te maken.
- Onderwijs toegankelijk te maken. Het gaat hierbij om de fysieke toegankelijkheid van het gebouw en de toegankelijkheid van onder meer vervoer en lesmateriaal voor zowel leerlingen als ook personeel met een beperking.
- Een divers personeelsbeleid te hebben en op grond van de Participatiewet ervoor te zorgen dat inwoners met een (arbeids)beperking kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt.
- De toegankelijkheid van cultuur, vrije tijd en sport te vergroten. Een gemeente kan eisen stellen bij het verlenen van vergunningen en subsidies.
- Te zorgen voor de beschikbaarheid van voldoende geschikte woningen en woonvormen voor mensen met een beperking.
- Passende maatregelen te nemen om mensen met een beperking toegang te geven tot gezondheidszorg en op basis van hetzelfde aanbod, dezelfde kwaliteit en volgens dezelfde normen voor gratis of betaalbare gezondheidszorg als mensen zonder beperking.
- Op basis van artikel 12 van het VN-Kinderrechtenverdrag ook kinderen mee te laten praten over wat nodig is om op voet van gelijkheid mee te kunnen doen.

Bovenstaande kaders zijn vastgelegd in het VN-verdrag voor mensen met een handicap.

Dit procesvoorstel is in lijn met de Verordening inwoner- en overheidsparticipatie gemeente Tynaarlo 2022.

In de voorbereiding van dit procesvoorstel heeft de adviesraad sociaal domein de volgende kaders meegegeven:

- Start met een onderbouwde visie, 'wat voor gemeente wil Tynaarlo op het gebied van inclusie zijn?';
- Werk de doelstellingen vanuit het rekenkameronderzoek concreet uit;
- Blaas het VN-panel nieuw leven in;

- Neem nadrukkelijk het onderwerp communicatie op in het procesvoorstel;
- Breng de uitvoering van de inclusieagenda niet onder bij de adviesraad sociaal domein, dit is te uitvoerend van aard;
- Start met een (soort van) 0-meting en zorg voor goede monitoring.

Vanuit het huidige VN-panel is aangegeven om te kiezen voor een andere opzet en structuur dan in het verleden.

2.2. Gemeentelijke organisatie

Inclusie is een verantwoordelijkheid van de gehele organisatie. Inclusie behoort niet alleen tot het sociaal domein. In de ontwikkeling van inclusiebeleid zal dan ook een brede inventarisatie in de gehele organisatie plaatsvinden. Welke onderdelen/vraagstukken op het gebied van inclusie spelen waar? Enkele voorbeelden:

- TIC: bejegening van mensen aan telefoon/balie;
- Gemeentewerken: omgaan met inwoners in de openbare ruimte;
- Communicatie: hoe geef je externe communicatie vorm en inhoud?;
- Fysiek: hoe gaan we om met (toegankelijk) bouwen en wonen?
- Onderwijs: niet alleen fysiek toegankelijk, maar ook voor kinderen met een taalachterstand, psychische problematiek of etnische verschillen;

2.3. Afstemming met andere adviesorganen

Naast de adviesraad sociaal domein Tynaarlo zullen de jongerenraad (#JongTynaarlo) en het VN-panel betrokken worden.

2.3.1. Voorbeelden andere gemeenten

Noordenveld: ervaringsdeskundigen zijn ondergebracht in een stichting. De lokale inclusie agenda, met bijbehorende uitvoeringsagenda, is opgesteld door en in beheer bij de gemeente.

Naast de informatie vanuit de gemeente Noordenveld worden de best practices die verzameld zijn door de VNG worden betrokken bij dit proces.

3. Visievorming, beleidsvorming en planning

3.1. Fases

Dit proces kent de volgende fases:

1. Voorbereiding (inventarisatie);
2. Visievorming;
3. Beleidsvorming;
4. Beleidsuitvoering (uitvoering);
5. Beleidsevaluatie (benchmarking).

Dit procesvoorstel is onderdeel van stap 1.

3.2. Tijdlijn

Met betrekking tot de genoemde fases hanteren wij de volgende tijdlijn:

Fase 1: Voorbereiding

Q4 2022: Gesprekken met adviesraad sociaal domein, VN-panel;
Behandeling in raads werkgroep;

Q1 2023: Raadsbijeenkomst opzet inclusiebeleid (28 maart 2023) –bespreking conceptvisie-

Fase 2: Visievorming

Q4 2022 t/m Q2 2023: Visievorming + vaststelling visie college en raad.

Fase 3: Beleidsvorming

Q3 2023: Beleidsvorming
Q4 2023: Besluitvorming college inclusiebeleid.

Fase 4: Beleidsuitvoering
2024-2028

Fase 5: Beleidsevaluatie
2026 (en tussentijds)

3.3 Concept visie

In Tynaarlo wordt uitgegaan van de visie (vastgesteld in visienotitie 'Op weg naar een inclusief Tynaarlo' is, vastgesteld (door het college) op 9 juli 2018): *'Een inclusieve samenleving wil zeggen dat iedereen, dus ook mensen met een beperking, volwaardig kunnen deelnemen'*.

Deze visie is dermate breed opgesteld dat hier geen concrete kaders aan te verbinden zijn. Ons voorstel is dan ook, om in samenspraak met college en raad, te komen tot een passende werkbare visie. De visie moet zo helder zijn dat iedereen zich erin herkent en weet wat dit betekent in de dagelijkse praktijk en zich eraan kan committeren. Zo ontstaat er een maatschappelijk kader. De visie moet diversiteit en de acceptatie daarvan omvatten. Iedereen moet de vrijheid voelen om zichzelf te zijn.

Omdat inclusie zo'n breed begrip is vergt de fase van visievorming veel tijd.

Vanuit de raad is bij het vaststellen van het amendement Gerritsen 2022.6 meegegeven om hierbij ook aandacht te hebben voor de LHBTIQ+ gemeenschap.

4. Voorbereiden en richten

4.1. Fase 2: Visievorming

Tijdens deze fase zal de conceptvisie (zie hoofdstuk 3) getoetst worden. Dit doen wij tijdens de raads werkgroep op 14 december en tijdens de brede raadsbijeenkomst op 28 maart 2023. Daarnaast wordt de visie uiteraard extern getoetst door deze voor te leggen aan inwoners/belangenorganisaties. Te denken valt aan een (digitale) poll, gesprekken, inspiratiebijeenkomst/werkconferentie.

4.2. Fase 3: beleidsvorming

Wat is volgens het college nodig en hoe denkt men hieraan te voldoen?

Het is van belang om eerst vast te stellen wat de eventuele behoefte op het gebied van inclusie is. Op welke onderwerpen moeten er stappen gezet worden? Dit zal opgenomen worden in de lokale inclusie agenda. Een verplichting vanuit het VN-verdrag voor mensen met een beperking. Middels deze lokale inclusie agenda zullen de onderwerpen gerubriceerd, geprioriteerd en geëvalueerd worden. Regie hierop ligt bij de gemeente. Een lastige vraag is h^oe we de eventuele problematiek in beeld krijgen. Is dit middels een VN-panel (en waar worden dan de inwoners bereikt die binnen een 'andere doelgroep' vallen?)? Gaan we werken met (bijvoorbeeld) online burgerpanels?

- Er ligt een opdracht om werkafspraken te maken. Er moet eerst vastgesteld worden met wⁱe deze werkafspraken gemaakt moeten worden;
- Het hebben van een inclusieagenda is een wettelijke verplichting. Er ligt een (verouderde) inclusieagenda, deze moet herijkt worden;
- Er is toegezegd om een bredere definitie te gaan hanteren van het begrip Inclusie. Dat betekent hoe dan ook dat het VN-panel in huidige/verleden vorm niet meer toereikend is, hoe gaan we hiermee om?

- Opvragen signalen bij politie/OOV over discriminatie ogv LHBTIQ+;

Vanuit eerdere ervaringen kunnen alvast enkele richtingen en/of suggesties meegegeven worden:

- Inzet van partijen als Zorgbelang om ervaringsdeskundigen te benaderen;
- Gebruik al behaalde resultaten (bijvoorbeeld toegankelijke speeltuin) als basis voor haalbare monitoring (hoe is tot uitvoering gekomen? Waar kwamen signalen vandaan? Wat is het tijdspad geweest? Wie zijn betrokken?

4.3. Fase 4: beleidsuitvoering

- Wie neemt het beheer van de lokale inclusieagenda op zich?
- Hoe vergroten we de bewustwording op het gebied van inclusie? We gaan hierbij eerst kijken naar best practices bij andere gemeenten.

4.4. Fase 5: beleidsevaluatie en mogelijkheden 0-meting en monitoring

Vanuit zowel de adviesraad sociaal domein en het eerder genoemde amendement is als aandachtspunt monitoring meegegeven. Een goede 0-meting is hierbij onontbeerlijk.

Bij de beleidsformulering werken wij dan ook volgens het principe van SMART. Dus alles wat opgenomen wordt in het beleid is:

- Specifiek
- Meetbaar
- Acceptabel
- Realistisch
- Tijd

5. Achtergrondinformatie

- Rekenkameronderzoek 'Onderzoek uitvoering inclusiebeleid'
- Visienotitie 'Op weg naar een inclusief Tynaarlo'
- Amendement 2022.6 Gerritsen

